

හංස සන්දේශයේ ව්‍යාකෘත මාහිමි පරපුර කියවෙන දස පද සැහැල්ල

ශ්‍රී ලංකා විද්‍යාදය විශ්වවිද්‍යාලයේ ඉතිහාස අධ්‍යයනාංශයේ

මැන්දිස් රෝහණදීර

විසිනි.

හංස සන්දේශයේ ව්‍යාකෘත මාහිමියන්ගේ පරපුර කියවෙන දස පද සැහැල්ල නොයෙක් වියතුන් නොයෙක් අයුරින් අරුත් කීම නිසා ආධුනිකයන්ට ගැටළුවක් වී පවතින්නකි. මේ තත්වය ඇතිවීමට හේතු දෙකක් දක්විය හැකිය. පළමුවැන්න දස පද සැහැල්ලේ අර්ථ විනිශ්චයෙහි ලා විශේෂ වැදගත් කමක් දරන පාඨ කීපයක් නිවැරදි බව හා පිරිසිදු බව පිළිබඳව ඇති අවිනිශ්චිතතාවයි. දෙ වැන්න හංස සන්දේශයේ කාල වකවානුව පිළිබඳව ඇති මතභේදය නිසා දස පද සැහැල්ලේ එන පුද්ගලයන් ඉතිහාසයේ සඳහන් පුද්ගලයන් සමඟ හඳුනා ගැනීමට ඇති දුෂ්කරතාවයි. රත්මලානේ ශ්‍රී ධර්මාරාම නාහිමි, වැලිවිටියේ ශ්‍රී සෝරත නාහිමි, සෙනරත් පරණවිතාන, සී. ඊ. ගොඩකුඹුර ඇතුළු බොහෝ වියත්තු හංසයේ එන සිරිසඟබෝ සිරිපැරකුම් රජ ක්‍රි. ව. 1415-1467 අතර සිටි VI පරාක්‍රමබාහු සේ සිතති. රජයෙල තෙන්නකෝන් ඇතුළු තවත් පිරිසක් ඒ ක්‍රි. ව. 1484-1509 අතර සිටි VIII වීරපරාක්‍රමබාහු යැයි සලකති. දෙපක්ෂය ම දස පද සැහැල්ලේ එන පුද්ගලයන් තම තමන් පිළිගන්නා කාල වකවානුවල ඉතිහාසයේ සඳහන් පුද්ගලයන් සමඟ සසඳන්නට වැයම් කරති. මේ නිසා සාහිත්‍යය හා ඉතිහාසය හදාරන ශිෂ්‍යයන්ට මුළු දස පද සැහැල්ල ම ගැටළුවක් වී තිබේ.

දස පද සැහැල්ලේ එන යටකී අප පාඨ සඳහා වඩා විශ්වාසදයක නිවැරදි පාඨ තීරණය කර ගත හොත් ඒ අනුව දස පද සැහැල්ලේ අර්ථය නිරවුල්ව පෙළ ගැසිය හැකිය. එවිට දස පද සැහැල්ලේ එන පුද්ගලයන් ඉතිහාසයේ සඳහන් පුද්ගලයන් සමඟ සැසඳීමද පහසු වනු ඇත. ඒ අනුව හංස සන්දේශයේ කාල තීරණය පිළිබඳ මතභේදය නිරාකරණය කර ගැනීමට අදාළ විය හැකි කරුණු ද එළිදරවු වීමට ඉඩ තිබේ. එහෙයින් දස පද සැහැල්ලේ යටකී තැන් පිළිබඳ වඩා විශ්වාසදයක පාඨ විමසා බලා ඒ අනුව වඩා නිරවුල් සේ අර්ථය පෙළ ගසා, එමගින් සැහැල්ලේ එන පුද්ගලයන් හඳුනාගැනීමට මේ ලිපියෙන් ප්‍රයත්නයක් දරනු ලැබේ.

1902 දී හංස සන්දේශය සංස්කරණය කළ රත්මලානේ ශ්‍රී ධර්මාරාම නාහිමියෝ දස පද සැහැල්ලේ පද යෝජනය ප්‍රමාණවත් තරම් සතුටුදයක අයුරින් ගළපා සතුටුදයක අර්ථ කථනයක් ඉදිරිපත් කළහ.¹ 1953 දී සී. ඊ. ගොඩකුඹුර පුස්තකාල පිටපත් ගණනක් සසඳා බලා මේ සැහැල්ලේ ඇතැම් ස්ථාන පිළිබඳව එක් එක් පිටපත්හි දක්නට ලැබෙන විවිධත්වය ද, එහෙයින් ම සැහැල්ලෙන් ලැබෙන පුද්ගල නාම නිශ්චය වශයෙන් හඳුනා ගැනීමට ඇති ගැටළු ද කෙරෙහි විද්වතුන්ගේ අවධානය යොමු කෙළේය.² 1954 ඔහු පළ කළ හංස සන්දේශ සංස්කරණයේ දී බොහෝ පිටපත්වලට අනුකූලව වඩාත්ම නිවැරදි අයුරින් එකී දස පද සැහැල්ල ඉදිරිපත් කරමින් 'පරණ පොත්වල එන පරිදි සැහැල්ලේ පෙළ දක්වමු; මෙහි නිවැරදි අර්ථ කීමට අපි නොපොහොසතුම්හ; ශක්ති පමණින් අදහස ලියමු' යි පවසමින් අර්ථ කථනයක්ද ඉදිරිපත් කෙළේය.³

1. හංස සන්දේශය, ධර්මාරාම සංස්කරණය 1953 මුද්‍රණය, 156 පිට.
2. 'Some doubtful readings in the Hansa Sandesa'. JI. of the Ceylon Br. of the Royal Asiatic Society, New Series, Vol. 111, 1954. pp. 6-11.
3. හංස සන්දේශය, ගොඩකුඹුර සංස්කරණය 1953 මුද්‍රණය, 185 පද්‍යය.

භංස සන්දේශයේ දස පද සැහැල්ල

ධර්මාරාම නාහිමියන්ගේ ද ගොඩකුඹුරගේ ද සංස්කරණ දෙකම සසඳා බලා, පරණවිතාන වැඩි දුරටත් නිවැරදි අන්දමින් මේ දස පද සැහැල්ල ඉදිරිපත් කොට ඇත. ඒ මෙසේය.

වත්තල වෙහෙර වැඩ—වැඩ උන් වන වාසයෙහි

නා ග සේන මහතෙරිදුන්ට මුණුබු	රු
බෝග ඉසුරු දළසෙන් ගමු මීගන්ත	රු

ඔහු වෙත උන් උතුම්—අලගක්කෝනාර ලද

වැදු අත්තනායක මැති සදුන්	නේ
එ දු සොසුරු පර මළ වුන් ලදුන්	නේ

හි මී ව න සිභානා සුදසුන් මහ ලේ	න
වැජැබෙන ළමැණි කුලයෙන් සිරි ලැබ යෙහෙ	න
සි සි ව න ලොව යසස් පරසිදු කුලෙන් එ	න
නි සි ව න ඔහුට මුණුබුරු වන මන නද	න ⁴

මේ දස පද සැහැල්ලේ අර්ථ තීරණය සඳහා වැදගත්වන ස්ථාන කිහිපයක් තිබේ. මේ ස්ථාන කිහිපය ගැන ඉහත සඳහන් විද්වතුන් තිදෙන අතර ද එකඟ බවක් නැත. එහෙයින් යට කී වියතුන් මේ වැදගත් ස්ථාන පිළිබඳව දරන අදහස් ද, ඒවාට යෝජනා කරන අර්ථ ද, සසඳා බලා ඒවායින් වඩා ම නිවැරදි සේ පිළිගත හැක්කේ කවරේදැයි නිරාකරණය කර ගැනීමට අපට සිදුවේ.

මින් එක් තැනක් නම් ‘බෝග ඉසුරු දළසෙන් ගමු මීගන්තරු’ යන්නයි. රත්මලානේ ධර්මාරාම නාහිමියන් ගෙන ඇත්තේ ‘බෝගණිසුරු අළසෙන්ගමු හුනන්තරු’ කියාය.⁵ එහෙත් ගොඩකුඹුර, පරණවිතාන යන දෙදෙනා ම මෙය ‘බෝග ඉසුරු දළසෙන්ගමු මීගන්තරු’ යි ගෙන ඇත. ‘බෝගඉසුරු’ යන්නට ‘බෝගයෙන් හා ඵෙස්චර්යයෙන් යුක්ත වූ (අර්ථනායක)’ යි ගොඩකුඹුර අර්ථ දී ඇත.⁶ ගොඩකුඹුර බෝග ඉසුරු යන්නට පදගත අර්ථ ඉදිරිපත් කළ ද, ඒ වචනය ‘අර්ථ නායක’ යන්න වෙනුවට යෙදුණක් සේ සිතා ඇති බව වරහන් කුළ ‘අර්ථනායක’ යන්න යොදා තිබීමෙන් පැහැදිලි වේ. පරණවිතාන ‘බෝග ඉසුරු’ යන්න නිසැක වශයෙන්ම ‘අර්ථනායක’ යන නම වෙනුවට යෙදුණක් සේ ම සලකා ඇත.⁷ කැරගල ලිපියේ ද මේ පුද්ගලයාගේ නමින් එක් කොටසක් ‘අර්ථනායක’ සේ දී ඇති හෙයින්⁸ ‘බෝග ඉසුරු’ යන්න පදගත අර්ථය සලකා ගෙන නොව ‘අර්ථනායක’ යන නම සලකා ගෙන යෙදූ සේ ගැනීම යුක්ති සහගතය.

සැහැල්ලේ එන තවත් තීරණාත්මක වැදගත්කමක් ඇති තැනක් නම් ‘අලගක්කෝනාර ලද වැදු’ යන්නයි. ධර්මාරාම නාහිමියෝ මෙය ‘අලගක්කෝනාර සද බැදු අත්තනායක’ යනුවෙන් ගෙන ‘අලගක්කෝනාර නාමය හා සම්බන්ධ වූ අර්ථනායක’ යයි අරුත් පවසති.⁹ එකුමා මින් සාමාන්‍යයෙන් අදහස් කොට ඇත්තේ ‘අලගක්කෝනාර නම ඇති අත්තනායක’ යන්න බව පැහැදිලිය. එහෙත් ගොඩකුඹුර මේ පාඨය ‘අලගක්කෝන් රාළදෑ වැදු ‘අත්තනායක’ යනුවෙන් ගෙන ‘අලගක්කෝනාර නම් ප්‍රභූවරයා හා සම්බන්ධ වූ යට කී අර්ථනායක මැතිවරයාගේ’ යි අර්ථ දී ඇත.¹⁰ ධර්මාරාම හිමියන් ‘බැදු’ යි ගත් වචනයට වඩා ‘වැදු’ යන්න නිවැරදි සේ ගොඩකුඹුර ගෙන ඇත. එහෙත් අර්ථ කථනයේ දී ඔහු ධර්මාරාම හිමියන්ගේ ‘අර්ථ කථනය ම අනුගමනය කරමින් ‘වැදු’ යන්න අර්ථ දීමට දුෂ්කර තැනකැයි අතහැර දමා තිබේ.¹¹ එහෙයින් ගොඩකුඹුර තමා ම

4. *University of Ceylon, History of Ceylon*, (UHC) Vol. 1, pt. II, p. 657.
 5. භංස, ධර්මාරාම, 1953, 156 පිට.
 6. භංස, ගොඩකුඹුර, 1953, 109 පිට.
 7. UHC., 1, 11, p. 657.
 8. ‘අර්ථනායක දළසෙන්ගමු මීගන්තරුන්’ භංස, ගොඩකුඹුර, උපග්‍රන්ථය 1, 122 පිට.
 9. භංස, ධර්මාරාම, 15 පිට.
 10. භංස, ගොඩකුඹුර, 33 පිට.
 11. භංස, ගොඩකුඹුර, 110 පිට.

මැන්දිස් රෝහණදීර

අවිනිශ්චිතව සිට දී ඇති¹² අර්ථ කථනය පැහැදිලි නැතැයි කිව යුතු ය. 'අලගක්කෝනාර සද' යනුවෙන් ධර්මාරාම නාහිමියන් ද, 'අලගක්කෝන් රාළ දෑ' යනුවෙන් ගොඩකුඹුර ද ගෙන ඇති පාඨය පරණවිතාන 'අලගක්කෝනාර ලද' යනුවෙන් ගෙන 'අලගක්කෝනාර කාන්තාව' යි අර්ථ දී ඇත.¹³ 'දළසෙන්ගමු මිගන්තරුන් වෙත උන් අලගක්කෝනාර පාදයාගේ බුහුනාණියන්' යැයි කැරගල ලිපියේද¹⁴ එන හෙයින් පරණවිතාන පිළිගෙන ඇති පාඨය හා එයට දී ඇති අර්ථය ද ගැලපේ. පරණවිතාන ද ගොඩකුඹුර පිළිගෙන ඇති 'වැදු' යන්න ගෙන එයට 'ජනනය කළ' යන අර්ථ දෙයි.¹⁵ එවිට මේ පාඨයෙන් 'අලගක්කෝනාර ලද ජනනය කළ' යන අර්ථය ලැබේ. මෙය බෙහෙවින් ගැලපෙන පැහැදිලි අරුත් කීමකි.

දස පද සැහැල්ලේ අර්ථ කථනයේ විශේෂ වැදගත්කමක් ඇති තවත් පදයක් නම් 'පරමලවුන්' යන්නයි. මෙය ධර්මාරාම හිමියන් 'පියුම වුවන්' සේ ගෙන ඇත.¹⁶ බොහෝ පිටපත් සසඳා බැලූ ගොඩකුඹුර නිවැරදි පාඨය 'පරමලවුන්' යි ගෙන, ඒ 'පෙරුමාලුන්' යන්න වෙනුවට යෙදුණකැයි සිතයි.¹⁷ 'පරමලවුන්' යන්න නිවැරදි පාඨය සේ පරණවිතාන ද පිළිගෙන ඇත. එහෙත් පරණවිතාන එයට වෙනත් අර්ථයක් දෙයි. ඒ 'විදේශීන් අතට පත්වූ' යන්නයි. එසේ දී ඒ පරමලවුන් ලද හෙවත් විදේශීන් අතට පත්වූ කාන්තාව වීර අලකේශ්වර සමග වීන මායමට අසුව ගිය කාන්තාවක සේ සලකා ඇත. මෙසේ පරමලවුන් යන්නට පරණවිතාන දෙන 'අනුන්ගේ මලයට හසුවූ' යන තේරුම¹⁸ ගොඩකුඹුර දෙන පෙරුමාලුන් යන්නට වඩා ඓතිහාසික පසුබිම සමග සැසඳේ.

මේ අයුරින් බලන විට දස පද සැහැල්ලේ ඇති යට කී වැදගත් පාඨ හා ඒවායේ අර්ථ පිළිබඳව පරණවිතාන දරන අදහස් වඩා ම යෝග්‍ය ය යි පිළිගත හැකිය.

පරණවිතානට අනුව දස පද සැහැල්ලෙන් නැගෙන අර්ථය මෙසේය; 'වත්තල වෙහෙර වර්ධනය කොට වනවාසයෙහි වැඩහුන්, නාගසේන මහතෙරිඳුන්ගේ මුණුපුරා (බෝග ඉසුරු) අර්ථනායක දළසෙන්ගමු මිගන්තරුය, ඔහුගේ භාය්‍යාව වූ අලගක්කෝනාර ලද වැදු, අර්ථනායක මැති සඳුන්ගේ ඒ දුව වූ, පරසතුරු මලයට හසුවුණු, ලදගේ සැමියා සිගානා සුදසුන් මහලේනය. වනරතන මාහිමි ඔහුගේ මුණුපුරාය.'

පරණවිතාන මේ අර්ථ කථනය ඉදිරිපත් කර ඇත්තේ සැහැල්ලෙන් දෙන පරපුර කෙළවර සිටින වනරතන මාහිමි, VI පැරකුම්බා මුල් භාගයේ ජයවර්ධන පුරයේ සිටි වනරතන මාහිමිය යන පූර්ව විනිශ්චය මත පිහිටා බව පැහැදිලිය. ඔහු එසේ විනිශ්චය කොට ඇත්තේ භාස සන්දේශය VI පරාක්‍රමබාහු කල ලියැවිණැයි තමා ඇතුළු බොහෝ විද්වතුන් දැරූ අදහසට අනුකූලවය.

දස පද සැහැල්ලේ මුල් පාද හතේ ම පද යෙදී ඇත්තේ නිදහස් ගඟ වාකායක විලාසයෙන් බව එක්වර ම පැහැදිලි වෙයි. මේ පාද ඒ අයුරින් ම නොකඩා ලියුවහොත් මෙසේය. 'වත්තල වෙහෙර වැඩ, වැඩ උන් වන වාසයෙහි, නාගසේන මහතෙරිඳුන්ට මුණුපුරු, බෝගඉසුරු දළසෙන්ගමු මිගන්තරු, ඔහු වෙත උන් උතුම් අලගක්කෝනාර ලද වැදු, අත්තනායක මැති සඳුන්ගේ එදු, සොදුරු පරමලවුන් ලඳුන්ගේ, හිමිවන සිගානා සුදසුන් මහලේන' යනුවෙනි. මෙහි විරිත සඳහා ස්ථාන මාරුකර ඇත්තේ, වැඩහුන් වන වාසයෙහි, යන්න පමණය. අන් සියලු ම පාඨ ගඟ ගෙලියෙන් ලියැවී ඇත. එවිට පහසුවෙන් මෙසේ අර්ථ දිය හැකිය. 'වත්තල විහාරය වර්ධනය කොට වනවාසයෙහි හුන් නාගසේන මහතෙරිඳුන්ගේ මුණුපුරා (බෝග ඉසුරු) අත්තනායක දළසෙන්ගමු මිගන්තරුය;

12. 'නිවැරදි අර්ථ කීමට අපි නොපොහොසතුම්හ'. භාස ගොඩකුඹුර, 107 පිට.
 13. UHC., 1, 11, p. 657.
 14. භාස, ගොඩකුඹුර, උපග්‍රන්ථය 1, 122 පිට.
 15. UHC., 1, 11, p. 657.
 16. භාස, ධර්මාරාම, 156 පිට.
 17. භාස, ගොඩකුඹුර, 110 පිට.
 18. UHC., 1, 11, p. 657. 'පරමලවුන්' යන්න පරණවිතාන ගෙන ඇත්තේ පරමලය විදී යනුවෙනි. 'වුන්' යන්න විදී විදීමේ ධාතුවෙන් සිද්ධ අතීත කාදන්තය සේ සලකා විය යුතුය. එහෙත් 'පරමලය විදී' යන්න (suffered captivity at the hands of others) ඉංග්‍රීසි ව්‍යවහාරයට අනුකූල වූවක් වුවද, සිංහල රීතියට තරමක් අමුතු බව පෙනේ. මෙහි ශුද්ධ පාඨය 'පරමලවන්' විය හැකි නම් එය 'පරමලයට වැටුණු' යන අරුත නගන්නකි. මෙය 'පරමලය විදී' යන්නට වඩා සිංහල රීතියට ගැලපෙයි.

හංස සන්දේශයේ දස පද සැහැල්ල

ඔහු හා විවාහ වී සිටි අලංකාරකෝනාර ලද වැදූ, අත්තනායක මැතිසඳුන්තේ (ඒ)¹⁹ දුව වූ පරමලවුන් ලඳුන්ගේ හිමිවන 'සිගානා සුදසුන් මහලේන' ට මුණුපුරු (වනරතන මාහිමි) යනුවෙනි. මේ අනුව වනරතන මාහිමිගේ පරපුරෙහි පහත සඳහන් සුද්ගලයෝ වෙති.

නාගසේන මහතෙරිදු, එතුමාගේ මුණුපුරු අත්තනායක දළ සෙන්ගමු මීගන්තරු ඔහුගේ භායඞ්ච අලංකාරකෝනාර ලද, ඇය වැදූ අත්තනායක මැති, ඔහුගේ දුව පරමලවුන් ලඳුන්, ඇයගේ සැමියා සිගානා සුදසුන් මහලේන, ඔහුගේ මුණුපුරු වනරතන මාහිමි යනුවෙනි.

මේ පරමලවුන් ලඳුන් හා ඇගේ සැමියා සිටි වකවානුව සෙවීමට නියත රුකුලක් 'පරමලවුන්' යන වචනයෙන් ම ලැබේ. පරණවිතාන ද පෙන්නා දෙන අයුරු මේ ලද පර මළයට වැටුණු එනම් සතුරන්ට අසුවුණු ඓතිහාසික සිද්ධිය— වීරඅලංකේශ්වර හා ඔහුගේ බිසවුන් ඇතුළු පිරිස චීන මායමට හසුවූ සිද්ධිය—සේ සාධාරණව හඳුනාගත හැකි ය. මේ සිද්ධිය 1411 වූවක් සේ ගණන් බලා ඇත.²⁰ ඒ අනුව මේ පරමලවුන් ලඳුන් ඇයගේ සැමියා වූ සිගානා සුදසුන් මහලේනත් 1411 සිටි අය බව නිසැකව සිතාගත හැකිය.

වනරතන මාහිමි මේ දෙදෙනාගේ මුණුපුරා බව දස පද සැහැල්ලෙන් කියැවේ. මේ වනරතන මාහිමි පරණවිතාන සිතන්නාක් මෙන් VI පරාක්‍රමබාහු මුල් භාගයේ සිටි වනරතන මාහිමි නම් ජිනකාලමාලියට අනුව එතුමා 1424 දී සංඝරාජ තත්වයේ සිටි නිසා²¹ 1424 වන විට අඩුම ගණනේ 40 විය පසුකර සිටියකු බව පිළිගන්නට සිදු වේ. එවිට 1411 වනවිට එතුමා යටත් පිරිසෙයින් තිස් විය පසු කළ කෙනෙකි. 1411 සිටි සුදසුන් මහලේනට හා පරමලවුන් ලඳුන්ට 1411 වනවිට වයස 30 ට වැඩි මුණුපුරකු සිටියහයි පිළිගැනීම බොහෝ දුෂ්කරය. එසේ පිළිගන්නත් පරණවිතාන සිතන අයුරු VI පැරකුම්බා මුල් භාගයේ එනම්, 1411 න් අවුරුදු දසක දෙකකට තරම් ආසන්න පසුකලක සිටි මාහිමි සඳහන් කරද්දී එතුමාගේ පියා හෝ මව ගැන සඳහන් නොකොට ඊට මුල් පරපුර වූ සියා ගැන සඳහන් කිරීමට ද කිසි පැහැදිලි හේතුවක් දක්විය නොහැකිය. මේ නිසා 1411 සිටි යුවලකගේ මුණුපුරා සේ දක්වෙන වනරතන මාහිමි 1424 සිටි වනරතන මාහිමි යැයි පරණවිතාන දරන අදහස පිළිගත නො හැක. එතුමා ඊට පසු කලක සිටි වනරතන මාහිමි කෙනෙකු විය යුතුය.

මේ 1424 සිටි මාහිමිය යන විශ්වාසය නිසා 1411 දී පරමළයට හසුවූ එතුමාගේ මිත්තණිය හඳුනා ගැනීමේදී කාලය පිළිබඳ වූ ගැටළුවට පරණවිතානට මුහුණ දෙන්නට සිදුවී ඇත.²² මේ ගැටළුව නිසා ඔහු පරමලවුන් ලද 1411 සිටි වීර අලංකේශ්වරට පළමු පරම්පරාවට අයත් කරයි. 'පරමලවුන් ලඳුන්' 1411 වන විට වයස් ගත විය යුතු යයි ද එහෙයින් ඇය චීන වසභයට හසුවූ වීර අලංකේශ්වරගේ මැණියන්කැයි සිතිය යුතු ය'යි ද පරණවිතාන යෝජනා කරයි.²³ එහෙත් 1411 මේ සිද්ධිය වාර්තා කරන චීන ඉතිහාසඥ පියනි-ටියන්ගෙන්²⁴ (Pieni-Tien) හෝ, මී. ෂි ග්‍රන්ථයෙන්²⁵ හෝ පාතුගිසි ඉතිහාසඥ

19. මේ 'ඒ' වෘත්තසුරණයට යෙදුවකැයි සිතීම සාධාරණය.
 20. UHC., 1, 11, p. 651.
 21. ක්‍රි. ව. 1424 වර්ෂයේ කැළණියේදී සියම් කාමරෝජ හික්සු පිරිසකට උපසම්පදව දුන් වනරතන මාහිමි කෙනෙකු ගැන ජිනකාලමාලියේ එයි. ජිනකාලමාලී, පෙ:ලේවන්තේ බුද්ධදත්ත මහා ස්ථවීර අනුවාදය, ලංකා බෞද්ධ මණ්ඩල ප්‍රකාශනය 1956, 183 පිට.
 22. 'The time factor would preclude the lady in question being of the same generation as Vira Alakesvara', Paranavitana 'The pedigree of Alakesvara' UHC., 1, 11, p. 658.
 23. The probability is that she was his (Vira Alakesvara's) mother and was living with her son resulting in her becoming a member of the party, that was taken away to China as captives. UHC., 1, 11, p. 658.
 24. පියනි-ටියන් කියන්නේ රජු (වීර අලංකේශ්වර) අල්වාගත් බවක් පමණි. JCBRAS., Vol. XXIV, No. 68 (1915-16) p. 99.
 25. මෙහි අලංකේශ්වර, ඔහුගේ බිසවුන් හා දරුවන් ද රටේ ප්‍රධාන පුද්ගලයන් ද අල්ලා ගත් බව කියැවේ. එහෙත් අලංකේශ්වරගේ මව අල්ලාගත් බවක් නොකියවේ. බියෝවරුන් හා දරුවන් ගැන කියා ඇති හෙයින් මවද අසුවී නම් එය සඳහන් නොකරතියි සිතිය නොහැකිය. JCBRAS., Vol. XXIV, No. 68, p. 119.

කුතෝගෙන්²⁶ හෝ, රාජාවලිය²⁷, සද්ධර්ම රත්නාකර²⁸ යන දේශීය මූලාශ්‍රයන් දෙකෙන් හෝ යටකී පරමළවුන් ළඳ වීර අලකේශ්වරයන්ගේ මැණියන් සේ සලකන්නට ඉඩක් නො ලැබේ.

මින් වැටහෙන්නේ චන්ද්‍රිත මානිමි VI පරාක්‍රමබාහුගේ මුල් භාගයට ඇතුළත් කිරීමේ අවශ්‍යතාව නිසා එතුමාගේ මිත්තණිය වූ පරමළවුන් ළඳ 1411 සිටි පරම්පරාවෙන් ඔබ්බට ඇතුළත් කරන්නට පරණවිතානට සිදු වූ බවකි. ඔහු මීට වහල් කොට ගන්නේ 'අත්තනායක දළසෙන්ගමු මිගන්තරු වෙත උන් අලකේකෝනාර ළඳ වැදූ අත්තනායක මැති සඳුන්නේ එ දු පරමළවුන් ළඳුන්' යන සැහැලි පාඨයයි. පරණවිතාන මෙහි අලකේකෝනාර ළඳ වැදූයේ පරමළවුන් ළඳුන් යයි ගෙන, 'අත්තනායක මැති සඳුන්නේ එදු' යන තැන අත්තනායක මැතින්, අත්තනායක දළසෙන්ගමු මිගන්තරුන් එක් අයෙකැයි සිතයි.²⁹ ඔහු මේ අදහස්වලට ගැළපෙන සේ යටකී පාඨයට අර්ථ දෙන්නේ මෙසේය. 'අත්තනායක දළසෙන්ගමු මිගන්තරු වෙත උන්, අලකේකෝනාර ළඳ වැදූ, ඒ අත්තනායක දළසෙන්ගමු මිගන්තරුගේ දු වූ, පරමළවුන් ළඳුන්'³⁰ යනුවෙනි. මේ අර්ථ කථනය අවුල් වූවක් බව බැලූ බැල්මට පෙනේ. අර්ථනායක දළසෙන්ගමු මිගන්තරු වෙත උන් අලකේකෝනාර ළඳ වැදූයේ පරමළවුන් ළඳ නම් ඒ පරමළවුන් ළඳ අත්තනායක දළසෙන්ගමු මිගන්තරුන්ගේ දුවයැයි නැවතත් කියන්නට කිසි අවශ්‍යතාවක් නැත; එය පැහැදිලිව ම පෙනෙන පුනරුක්තියකි.

'අත්තනායක දළසෙන්ගමු මිගන්තරු වෙත උන් අලකේකෝනාර ළඳ වැදූ 'අත්තනායක මැති සඳුන්නේ දුව' යයි සැහැලි පාඨයෙන් පැහැදිලිව ම ගත හැකි හෙයින්, හංස සන්දේශකරු යටකී බඳු පුනරුක්ත දෝෂයකට වැරදිකරුවකු කළ යුතු නොවේ. V විජයබාහු සමයේ (1341 තරමේ) සිටි අත්තනායක දළසෙන්ගමු මිගන්තරුන්ට³¹ දුව ඔහු වෙත උන් අලකේකෝනාර ළඳුන් වැදූ අත්තනායක කෙනකු සිටිය නොහැකි නම් පමණක්, 'අත්තනායක මැති සඳුන්නේ එදු' යන්න ඊට මුලින් ද කියැවුණු අත්තනායක දළසෙන්ගමු මිගන්තරුන්ගේ ඒ දුව යැයි ආයාසයෙන් ආපසු හැරී, හංස සන්දේශකරු ද පුනරුක්ත දෝෂයකට හසු කොට, පරණවිතාන දෙන අර්ථය පිළිගත හැකිය. එහෙත් අලකේකෝනාර ළඳුන් වැදූ අත්තනායක කෙනකු තත්කාලීන ලේඛණවලින් පෙන්විය හැකිව තිබේ.

ප්‍රභූරාජ අලකේශ්වර නමින් III වික්‍රමබාහු සමයේ (1357-1374) ප්‍රසිද්ධව 1387 තෙක් සිටි³² අලකේශ්වර හෙවත් III අලකේකෝනාර යටකී දළසෙන්ගමු මිගන්තරු වෙත උන් අලකේකෝනාර ළඳුන් පුත් බව පරණවිතාන ම පිළිගෙන ඇත,³³ මේ අලකේකෝනාරට අර්ථනායක නමින් සහෝදරයකු සිටි බව එළඹන්නගලු වංශයෙන් ඔප්පු වෙයි.³⁴ එහෙයින් ඒ අත්තනායකද, අත්තනායක දළසෙන්ගමු මිගන්තරුට ද කොට අලකේකෝනාර ළඳ වැදූ පුතකු බව නිසැකව ඔප්පු වෙයි. වැඩිමල් සහෝදරයා මවගේ නම වූ අලකේකෝනාර යන්න ව්‍යවහාර කළ අතර, බාල සහෝදරයා පියාගේ නම වූ අත්තනායක යන්න ව්‍යවහාර කළහැයි අනුමාන කළ හැකිබව පරණවිතාන ම පිළිගෙන ඇත.³⁵ එහෙයින් 'අලකේකෝනාර ළඳ වැදූ අත්තනායක මැතිසඳුන්' යයි හංසකරු යෙදූ පාඨයේ 'අලකේකෝනාර ළඳ වැදූ' යන තැන නැවතී, ඊළඟට එන 'අත්තනායක මැතිසඳුන්නේ එදු' යන්නට අර්ථය දෙන්නට අත්තනායක දළසෙන්ගමු මිගන්තරුන්ගේ ඒ දු යැයි

26. රජු අල්වා ගත් බව පමණක් කුතෝ සඳහන් කරයි. JCBRAS., Vol. XX, No. 60, p. 66.
27. රාජාවලිය, චතුර්ත්තේ ජේමානන්ද ස්ථවිර සංස්කරණය, 74-75 පිටු.
28. සද්ධර්ම රත්නාකරය, වේරගොඩ අමරමෝලි ස්ථවිර සංස්කරණය, 327 පිට.
29. Parānavitana, UHC., 1, 11, p. 658.
30. — do — UHC., 1, 11, p. 649.
31. මේ වර්ෂයේ අර්ථනායක දළසෙන්ගමු මිගන්තරුන් ජීවත්ව සිටි බව කැරගල ලිපියෙන් ඔප්පුවේ. JCBRAS, Vol. XXII, p. 354.
32. Parānavitana, UHC., 1, 11, p. 649.
33. — do — UHC., 1, 11, p. 649.
34. 'වන්ද පූර්ව මංඛල යුගලායමානවු ශ්‍රී ලංකාදිශ්වර අලකේශ්වර නම් මන්ත්‍රීශ්වරයාණන් හා මෙම මන්ත්‍රීශ්වරයාණන්ට සහෝදර වූ අර්ථනායක නම් මන්ත්‍රීශ්වරයාණන් හා', එළඹන්නගලු වංශය, මුනිදස කුමාරතුංග සංස්කරණය, 1953, 1 පිට.
35. Parānavitana, UHC., 1, 11, p. 654.

භංස සන්දේශයේ දස පද සැහැල්ල

ආපසු හැරෙන්නට වුවමනාවක් නැත. 'අලගක්කෝනාර ලද වැදූ අත්තනායක මැති සඳුන්තෝ දු පරමලවුන් ලඳුන්' යැයි එක එල්ලේ අර්ථ දිය හැකි හෙයිනි. එවිට අර්ථනායක දළසෙත්ගමු එක් අයෙකු යැයි ද, ඊළඟට කියැවෙන අත්තනායක ඔහුගේ පුතා යැයි ද පරමලවුන් ලද ඒ අත්තනායකගේ දුව යයි ද ගත හැකිය.

එසේ ගත් විට 1411 සිටි පරමලවුන් ලද වයස් ගත කොට ඇය 1411 සිටි පරපුරට පළමු පරපුරට ඇතුළත් කරන්නට අවශ්‍යතාවක් නැත.

මේ කරුණු නිසා පරමලවුන් ලද වීර අලකේශ්වරගේ මෑණියන් යැයි ද අලගක්කෝනාර ලඳුන් වැදූ දියණිය යැයි ද පරණවිතාන දෙන අර්ථය පිළිගත නො හැකි බව කිව යුතුය. එපමණක් නොව පරමලවුන් ලද පිළිබඳව ඒ අර්ථය දෙන්නට පරණවිතාන පෙළඹවූ දස පද සැහැල්ලේ වර්ණිත වනරතන මාහිමි VI පරාක්‍රමබාහු මුල් භාගයේ සිටි වනරතන මාහිමිය' යන පිළිගැනීමට ද එකඟ විය නොහැකිය.

දස පද සැහැල්ලෙන් ඉදිරිපත් කරන වනරතන මාහිමියන්ගේ පරපුර පහත සඳහන් අයුරින් වඩා නිවැරදිව පෙළ ගැසිය හැකිය. 'වත්තල වෙහෙර වර්ධනය කොට එහි වනවාසයේ වැඩහුන් නාගසේන මහතෙරිඳුන්ගේ මුණුපුරා අර්ථනායක දළසෙත් ගමු මීගන්තරුය; ඔහුගේ භාය්‍යාව අලගක්කෝනාර ලදය' යනුවෙනි. කැරගල ලිපියට අනුව මේ අලගක්කෝනාර ලද ප්‍රථම අලගක්කෝනාරගේ සහෝදරියයි. ඇගේ නම පද්මාවතීය. 1341 තරමේ දී කැරගල විහාරය පිහිටුවන ලද්දේ ඇයට වැද පුදගනු සඳහාය.³⁶ අර්ථනායක දළසෙත්ගමු මීගන්තරුට ද කොට ඒ අලගක්කෝනාර ලඳුන් වැදූ පුතා අත්තනායක මැතිසඳුය. ඔහුගේ දුව 1411 දී වීර අලකේශ්වර සමඟ වින වසභයට හසුවූ වීර අලකේශ්වරගේ බිසවක හෝ සහෝදරියක යැයි අනුමාන කළ හැකිය. මේ පරමලවුන් ලදගේ සැමියා සිගානා සුදසුන් මහලේනාය. වනරතන මාහිමි ඒ සිගානා සුදසුන් මහ ලේනාගේ මුණුපුරෙකි. එනම් දුවකගේ හෝ පුතෙකුගේ පුතෙකි. ඒ ක්‍රි.ව. 1422 ත් 1450 ත් අතර වකවානුවේ ජයවර්ධන පුරයේ සිටියහයි සිතිය හැකි වනරතන මාහිමි නොවේ. මුනිදස කුමාරතුංග 1934 දී අනුමාන කළ අයුරු³⁷ වෙනත් වනරතන මාහිමි කෙනෙකු විය යුතුය. ඒ රැපියෙල් තෙන්නකෝන් පෙන්වා දී ඇති අයුරු³⁸ VIII වැනි වීරපරාක්‍රමබාහු සමයේ, එනම්, ක්‍රි. ව. 1484 ත් පසු යුගයක සිටි වනරතන මාහිමි කෙනෙකැයි සිතීම සාධාරණය.

එවිට භංස සන්දේශය VI පරාක්‍රමබාහු මුල් යුගයේ රචිත ග්‍රන්ථයකැයි පරණවිතාන, ගොඩකුඹුර, ඇතුළු බොහෝ විද්වතුන් දරන අදහස ද ප්‍රතික්ෂේප කරන්නට සිදු වේ. එය ක්‍රි.ව. 1484 ත් පසු යුගයක, VIII වීරපරාක්‍රමබාහු සමයේ, රචිත ග්‍රන්ථයකැයි රැපියෙල් තෙන්නකෝන් දරන අදහස පිළිගන්නට සිදු වේ.

36. අලගක්කෝනාර පාදයාගේ බුහුනණියන් පද්මාවතීන් වැද පුද ගනු සඳහා — කැරගල ලිපිය, JCBRAS, Vol. XXII, p. 354.
37. මුනිදස කුමාරතුංග, ගිරා සන්දේශ විවරණය, 1963 සැකැස්ම, සංඥපනය 7 පිට.
38. රැ. තෙන්නකෝන්, භංස සන්දේශය, (1953) සුලමුල iii පිට.